

Poselství papeže Františka ke Světovému dni misií 2023

Drazí bratři a sestry!

Pro letošní Světový den misií jsem zvolil téma, které vychází z vyprávění o emauzských učednících v Lukášově evangeliu (srov. 24,13–35): „Hořící srdce, kráčející nohy.“ Tito dva učedníci byli zmatení a zklamaní, ale setkání s Kristem ve slově a při lámání chleba v nich zažehlo nadšenou touhu znovu se vydat na cestu do Jeruzaléma a hlásat, že Pán byl skutečně vzkříšen. V evangelijním příběhu vnímáme proměnu učedníků prostřednictvím několika sugestivních obrazů: jejich *srdce hořelo*, když jim Ježíš objasňoval Písmo, *otevřely se jim oči*, tak že ho poznali, a nakonec se jejich *nohy vydaly* na cestu. Zamyslíme-li se nad těmito třemi aspekty, které odrážejí cestu všech učedníků misionářů, můžeme obnovit svou nadšení pro evangelizaci v dnešním světě.

1. Hořelo nám srdce „když odhaloval smysl Písma“. Při misijní činnosti Boží slovo osvěcuje a proměňuje srdce

Cestou z Jeruzaléma do Emauz měli oba učedníci sklíčené srdce – jak bylo patrné z jejich tváří –, protože Ježíš, ve kterého věřili, zemřel (srov. v. 17). Tváří v tvář neúspěchu ukřižovaného Učitele se zhroutil jejich naděje, že je Mesiáš (srov. v. 21).

A „jak tak hovořili a uvažovali, přiblížil se k nim sám Ježíš a připojil se k nim“ (v. 15). Tak jako na začátku, když povolal učedníky, i nyní se Pán chopí iniciativy ve chvíli, kdy jsou zmatení, připojí se ke svým učedníkům a kráčí po jejich boku. Ve svém velkém milosrdenství se nikdy neunaví a zůstává s námi navzdory našim selháním, pochybnostem a slabostem, i přes náš smutek a pesimismus, které způsobují, že jsme „nechápaní a váhaví“ (v. 25), lidé chabé víry.

Zmrtvýchvstalý Pán je dnes stejně jako tenkrát nablízku svým učedníkům misionářům a kráčí spolu s nimi, zvláště když se cítí zmatení, zdeptaní a vystrašení tváří v tvář tajemství nespravedlnosti, která je obklopuje a snaží se je přemoci. Proto „si nenechme ukrást naději!“¹ Pán je větší než všechny naše problémy, zvláště když se s nimi setkáváme během našeho poslání hlásat světu evangelium, protože taková mise je koneckonců jeho a my jsme jednoduše jeho pokorní spolupracovníci, „neužiteční služebníci“ (srov. Lk 17,10).

Chci vyjádřit svou blízkost v Kristu všem misionářům a misionářkám ve světě, zvláště těm, kteří snášejí jakékoliv těžkosti: moji milí, vzkříšený Pán je stále s vámi a vidí vaši velkorysost a vaše oběti, které přinášíte pro poslání evangelizovat ve vzdálených oblastech. Každý den není prozářený sluncem, ale vždy si připomínejme slova Pána Ježíše, kterými se před svým utrpením obrací na své přátele: „Ve světě budete mít soužení. Ale buďte dobré mysli. Já jsem přemohl svět!“ (Jan 16,33).

Poté, co vzkříšený Ježíš naslouchal dvěma učedníkům cestou do Emauz, „začal od Mojžíše, probral dále všechny proroky a vykládal jim, co se ve všech částech Písma na něj vztahuje“ (Lk 24,27). A srdce učedníků se rozhořela, jak se později jeden druhému svěřili: „Což nám nehořelo srdce, když k nám na cestě mluvil a odhaloval smysl Písma?“ (v. 32). Ježíš sám je živé Slovo, které může zapálit, osvětit a změnit naše srdce.

¹ František, apoštol. exhor. *Evangelii gaudium*, č. 86, Paulínky, Praha 2014.

Lépe tak porozumíme výroku sv. Jeronýma: „Neznalost Písma je neznalost Krista.“² „Bez Pána, který by nás uvedl, není možné do hloubky pochopit Písmo svaté, ale pravdivý je také opak: bez Písma svatého zůstávají události Ježíšovy mise a jeho církve ve světě neproniknutelné“³ Znalost Písma je tedy důležitá pro křesťanský život a ještě více pro hlásání Krista a jeho evangelia. Co jiného bychom jinak předávali ostatním než své vlastní myšlenky a projekty? Copak chladné srdce dokáže zapálit srdce ostatních?

Nechme se tedy stále doprovázet vzkříšeným Pánem, který nám objasní smysl Písma. Dovolme mu, aby zapálil naše srdce, aby nás osvětlil a proměnil, abychom mohli světu hlásat jeho tajemství spásy s mocí a moudrostí, které vycházejí z jeho Ducha.

2. Oči, které „se otevřely a poznaly ho“ při lámání chleba. Ježíš v eucharistii je vrcholem a zdrojem poslání

Srdce, která se rozhořela zásluhou Božího slova, povzbudila emauzské učedníky, aby požádali tajemného Pocestného, aby s nimi zůstal, protože nastával večer. U stolu se jejich oči otevřely a poznali ho, když lámal chléb. Tím rozhodujícím, co otevřelo oči učedníků, je sled činností, které Ježíš vykonal: vzal chléb, požehnal ho, lámal a dal jim. Jsou to běžná gesta židovské hlavy rodiny, ale Ježíš Kristus je vykonal v milosti Ducha Svatého a obnovil jimi pro své spolustolovníky znamení rozmnožení chlebů, především toho eucharistického, svátosti oběti kříže. Ale právě ve chvíli, kdy poznávají Ježíše při lámání chleba, „on jim však zmizel“ (Lk 24,31). Z toho můžeme pochopit jednu podstatnou skutečnost naší víry: Kristus, který láme chléb, se nyní stává lámaným chlebem, sdíleným s učedníky a jimi konzumovaným. Nelze ho spatřit, protože nyní vstoupil do srdcí učedníků, aby je ještě více zapálil a pobídl, aby se bez prodlení vydali na cestu a všem sdělili jedinečnou zkušenost setkání se Vzkříšeným! Zmrtvýchvstalý Kristus je tedy ten-který-láme-chléb a zároveň je Chléb-lámaný-pro-nás. A tak každý učedník misionář je povolán, aby se působením Ducha Svatého stal tak jako Ježíš a v Ježíši tím-který-láme-chléb a tím-který-je-lámaný-chléb pro svět.

Zde je třeba si připomenout, že běžné lámání materiálního chleba s hladovými ve jménu Krista je už misijní křesťanský úkon. Tím spíš je lámání eucharistického chleba, kterým je sám Kristus, dokonalé misijní působení, protože eucharistie je zdrojem a vrcholem života a poslání církve.

Papež Benedikt XVI. to připomenul: „Nemůžeme si nechat pro sebe lásku, kterou v této svátosti [eucharistie] slavíme. Už svou povahou si vyžaduje, abychom ji odevzdávali všem. To, co svět potřebuje, je Boží láska; setkat se s Ježíšem a uvěřit v něho. Proto eucharistie není jen zdrojem a vrcholem života církve, ale je i jejím posláním: ‚Autenticky eucharistická církev je církev misionářská.‘“⁴

Abychom přinášeli ovoce, musíme být s Ježíšem sjednoceni (srov. Jan 15,4–9). Takového sjednocení dosahujeme každodenní modlitbou, zvláště při *adoraci*, tichém setrvání v přítomnosti Pána, který zůstává s námi v eucharistii. Učedník misionář se může stát mystikem v činnosti, pěstuje-li s láskou toto společenství s Kristem. Kéž naše srdce stále touží po Ježíšově společnosti,

² Sv. Jeroným, *Commentarii in Isaiam*. Prolog.o

³ František, apoštol. list daný motu proprio *Aperuit illis*, č. 1,

⁴ Benedikt XVI., apoštol. exhort. *Sacramentum caritatis*, č. 84, Paulínky, Praha 2017.

prahne po naléhavém požadavku dvou učedníků z Emauz, především když se připozdívá: „Zůstaň s námi, Pane“ (srov. Lk 24,29).

3. Naše nohy se vydaly na cestu v radosti, že můžeme vyprávět o vzkříšeném Kristu. Věčné mládí církve, která neustále vychází ven

Učedníci „se vydali bez váhání na cestu a vrátili se do Jeruzaléma“ (srov. Lk 24,33) poté, co se jim otevřely oči a poznali Krista při „lámání chleba“. To, že spěchali, aby se s ostatními podělili o radost ze setkání s Pánem, ukazuje, že „radost evangelia naplňuje srdce i celý život těch, kdo se setkávají s Ježíšem. Ti, kdo přijímají spásu od něj, jsou vysvobozeni z hříchu, ze smutku, z vnitřní prázdnoty a z osamění. S Ježíšem Kristem se vždycky rodí a obnovuje radost“.⁵ Se zmrtvýchvstalým Ježíšem se nemůžeme setkat, aniž bychom hořeli touhou sdělit to všem. Proto prvním a hlavním zdrojem misijního poslání jsou lidé, kteří poznali vzkříšeného Krista v Písmu a v eucharistii a nesou ve svém srdci jeho oheň a ve svém pohledu jeho světlo. Oni mohou svědčit o životě, který nikdy nekončí, ani v těch nejobtížnějších situacích a nejtemnějších chvílích.

Obráz „nohou, které se vydávají na cestu“ nám znovu připomíná trvalou hodnotu *missio ad gentes*, poslání, které zmrtvýchvstalý Pán svěřil církvi, aby evangelizovala každého člověka a každý národ až po všechny končiny světa. Dnes více než kdy jindy potřebuje lidstvo, zraněné mnoha nespravedlnostmi, rozděleními a válkami, dobrou zvěst o míru a spáse v Kristu. Využívám této příležitosti, abych potvrdil, že „každý má právo slyšet evangelium. Křesťané mají povinnost hlásat jej, aniž by kohokoliv vylučovali, a to nikoli jako někdo, kdo ukládá nový závazek, nýbrž jako někdo, kdo sdílí radost, ukazuje krásné obzory a nabízí lákavou hostinu.“⁶ Misijní obrácení zůstává hlavním cílem, který si musíme klást jako jednotlivci i jako společenství, protože „misijní působení je paradigmatem každého díla církve“.⁷

Jak dosvědčuje apoštol Pavel, Kristova láska nás uchvacuje a pobízí (srov. 2 Kor 5,14). Tato láska je dvojí: Kristova láska k nám, která přitahuje, inspiruje a probouzí naši lásku k němu. Taková láska činí církev, která stále vychází na cestu, stále mladou. Všichni její členové jsou pověřeni hlásat Kristovo evangelium v přesvědčení, že „umřel za všechny, aby ti, kteří jsou naživu, nežili už sobě, ale pro toho, který za ně umřel a vstal z mrtvých“ (v. 15). K misijnímu působení může přispět každý z nás: modlitbou, činností, obětováním finančních prostředků i utrpením a vlastním svědectvím. Papežská misijní díla jsou vhodným nástrojem, který usnadňuje koordinaci misijní spolupráce na duchovní i hmotné úrovni. Proto je sbírka během Světového dne misí věnována Papežskému dílu šíření víry.

Naléhavost misijního působení církve přirozeně vyžaduje stále užší misijní spolupráci všech jejích členů na všech úrovních. To je zásadní cíl synodálního procesu, kterým církev prochází pomocí klíčových slov: společenství, spoluúčast, poslání. Takový proces jistě neznamená, že se církev soustředí na sebe sama; není ani referendem o tom, čemu bychom měli věřit a co, ani záležitostí lidských preferencí. Je to spíše proces, kdy se vydáváme na cestu jako emauzští učedníci a nasloucháme zmrtvýchvstalému Pánu. On se k nám vždy připojuje, aby nám objasňoval smysl Písma a lámal pro nás chléb, abychom mohli v síle Ducha Svatého dále plnit jeho poslání ve světě.

⁵ František, apoštol. exhort. *Evangelii gaudium*, č. 1, Paulínky, Praha 2014.

⁶ Tamtéž, č. 14.

⁷ Tamtéž, č. 15.

Tak jako ti dva učedníci vyprávěli ostatním, co se jim cestou přihodilo (srov. Lk 24,35), i naše hlásání bude radostné vyprávění o Kristu Pánu, jeho životě, jeho utrpení, smrti, zmrtvýchvstání a úžasných věcech, které jeho láska vykonala v našem životě.

Vykročme tedy i my, osvíceni setkáním se zmrtvýchvstalým Ježíšem a povzbuzeni jeho Duchem. Vykročme s hořícím srdcem, otevřenýma očima a kráčejícíma nohama, abychom zapalovali Božím slovem srdce ostatních lidí, otevírali jejich oči pro Ježíše v eucharistii a všechny pozvali, aby kráčeli společně na cestě míru a spásy, kterou Bůh daroval lidstvu v Kristu.

Svatá Maria, která jsi na cestě, Matko Kristových učedníků misionářů a Královno misií, oroduj za nás!

Dáno v Římě u Sv. Jan v Lateránu dne 6. ledna 2023 v den slavnosti Zjevení Páně

FRANTIŠEK